

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 12 czerwca 2014 roku

ZSR/500/6/2014/AMIK

Szanowny Pan
Marek Biernacki
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z 26 marca 2013 r. stanowiącego odpowiedź na wystąpienie Rzecznika Praw Dziecka dotyczące treści wokand sądowych w sprawach rodzinnych, uprzejmie proszę o przekazanie informacji dotyczących postępu prac nad wprowadzeniem zmian gwarantujących ochronę danych osobowych dzieci.

Należy mieć na względzie, że kształt treści wokand sądowych uregulowany jest w przepisie aktu prawa wewnętrznego, tj. w § 23 ust. 2 *zarządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej*¹. W myśl ww. przepisu w treści wokandy zawarte są imiona i nazwiska sędziów, ławników, sygnatury akt spraw wyznaczonych, oznaczenie godziny, na które sprawy wyznaczono, imiona i nazwiska stron i innych osób wezwanych oraz przedmiot sprawy.

W moim przekonaniu zarówno regulacja jak i praktyka w zakresie określania przedmiotu sprawy treści wokandy, z wykorzystaniem danych osobowych dzieci jest niewłaściwa w sprawach rodzinnych (np. w sprawach o przysposobienie, wskazywanie danych osobowych przysposobianego wraz z ujawnionymi danymi uczestników, stwarza możliwość, że rodzina biologiczna ustali przez kogo dziecko będzie przysposobione, a w innych może doprowadzić do stygmatyzacji dziecka).

Opisany stan rzeczy nie jest zgodny tak z regulacjami aktów prawa międzynarodowego, m.in. Konwencją o prawach dziecka², Europejską Konwencją

¹ Dz.Urz.MS.2003.5.22 z późniejszymi zmianami

² Dz.U.1991.120.526 z późniejszymi zmianami

o przysposobieniu dzieci³, będącymi częścią krajowego porządku prawnego, jak i z aktami prawa krajowego.

Bezspornym jest, że dane osobowe zawarte w treści wokandy są danymi osobowymi w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych⁴. Umieszczenie danych osobowych w treści wokand stanowi przetwarzanie danych osobowych w myśl art. 7 pkt. 2 ustawy o ochronie danych osobowych, co dopuszczalne jest w sytuacji, gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (vide: art. 23 ww. ustawy).

Podobnie, jak w przypadku mojego wystąpienia w kwestii wokand sądowych w sprawach karnych (pismo nr – ZSR/500/4/2014/MM) stoję na stanowisku, że dziecko ma prawo do ochrony prawnej przeciwko arbitralnym lub niezgodnym z ustawą ingerencjom w sferę jego życia prywatnego, rodzinnego lub domowego (vide: art. 16 Konwencji o prawach dziecka). Także w tym przypadku należy przywołać Wytyczne Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie Wymiaru Sprawiedliwości Przyjaznego Dzieciom⁵ przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 17 listopada 2010 r., które w dziale – Wymiar sprawiedliwości przyjazny dziecku przed postępowaniem sądowym, w jego trakcie i po jego zakończeniu – w pkt 8 formułują zalecenie ograniczania przez państwa członkowskie dostępu do wszystkich zapisów czy dokumentów zawierających dane osobowe i sensytywne dzieci, zwłaszcza w procedurach z ich udziałem. Jeśli przekazywanie ww. danych jest konieczne, państwa członkowskie powinny, przy uwzględnieniu najlepszego interesu dziecka, regulować takie przekazywanie danych za pomocą odpowiednich przepisów prawa o ochronie ww. danych.

Wobec powyższego, wskazywanie w wokandzie sądowej danych osobowych dzieci wraz z określeniem przedmiotu sprawy jest niezgodne z ww. aktami prawa międzynarodowego.

Mając na względzie powyższe, zwracając się o informację dotyczącą etapu prac mających na celu zmianę praktyki prowadzącej do nieujawnienia danych osobowych dzieci, proszę jednocześnie o podjęcie odpowiednich działań zmierzających do wprowadzenia praktyki prowadzącej do redagowania treści wokandy w zakresie przedmiotu sprawy bez ujawnienia danych osobowych dziecka oraz jej uregulowania w akcie prawa powszechnie obowiązującego. W mojej ocenie uzasadnione będzie, do czasu przeprowadzenia odpowiednich zmian legislacyjnych, zwrócenie przez Ministra Sprawiedliwości

³ Dz.U.1999.99.1157

⁴ Dz.U.2002.101.926 j.t.

⁵ http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/childjustice/Source/GuidelinesChildFriendlyJustice_PL.pdf

uwagi sędziom na potrzebę wprowadzenia praktyki, by przedmiot sprawy w treści wokandy sądowej został określony np. jako sprawa z zakresu prawa rodzinnego.

Z asygnacją do akt
Marek [Signature]

Do wiadomości:
Pan Wojciech Wiewiórowski
Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych

DSO-I-072-9/14

dot. ZSR/500/6/2014/AMIK

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Rzeczniku

Odpowiadając na pismo z dnia 12 czerwca 2014 r. w sprawie ochrony danych ujawnianych na wokandach sądowych w sprawach rodzinnych, uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace legislacyjne nad stworzeniem projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości - Regulamin urzędowania sądów powszechnych, w ramach którego analizowana jest również problematyka wokand sądowych.

W projekcie regulacja dotycząca wokand znajdująca się dotychczas w zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu i działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. MS Nr 5, poz. 22 z późn. zm.), przeniesiona została do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości - Regulamin urzędowania sądów powszechnych.

Prace merytoryczne nad wskazanym projektem zakończone zostały w pierwszej dekadzie czerwca b.r., aktualnie zaś trwają prace redakcyjno - legislacyjne, których termin zakończenia przewidywany jest do dnia 10 lipca 2014 r.

W projekcie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości - Regulamin urzędowania sądów powszechnych w § 73 ust. 3 przewiduje się, że: „w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego nie podaje się na wokandzie imion i nazwisk stron ani uczestników postępowania, danych małoletniego, jeśli jego dotyczy sprawa, ani przedmiotu sprawy, tylko określa się je jako sprawy z zakresu prawa rodzinnego lub opiekuńczego.”

Natomiast zgodnie z ust. 4 tego przepisu, mając na względzie dobro małoletniego pokrzywdzonego przestępstwem, można odstąpić od podania na wokandzie pełnego brzmienia imion i nazwisk wezwanych osób i wskazać wyłącznie ich inicjały lub nie zamieścić żadnych danych identyfikujących te osoby.

Wskazać należy, że przyjęte w projekcie rozwiązania dotyczące wokand spełniają postulaty Pana Rzecznika w zakresie treści wokand sądowych w sprawach rodzinnych, bowiem odpowiednie regulacje zawarte zostały w akcie prawa powszechnie obowiązującego jakim jest rozporządzenie, a ponadto proponowane normy zapewniają ochronę danych osobowych dzieci.

Ponadto w ramach toczących się prac legislacyjnych w toku konsultacji, możliwe będzie zgłaszanie uwag do projektu, które będą przedmiotem analizy mającej na celu wypracowanie rozwiązania, które z jednej strony wyważy konieczność respektowania wynikającej z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP zasady jawności, dla zachowania której treść wokand ma istotne znaczenie, a z drugiej gwarantować będzie prawo do ochrony prywatności.

Wojciech Hajduk
z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Wojciech Hajduk
PODSZKRETAJĄCY STANU

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

DOLiS – 035–278/14/MM/60749

Warszawa, dnia 5 lipca 2014 r.

**Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka
ul. Przemysłowa 30/32
00-450 Warszawa**

Drogi Panie Ministrze!

W związku z pismami Pana Rzecznika z dnia 18 marca 2014 r. i dnia 12 czerwca 2014 r. (ZSR/500/6/2014/AMIK) skierowanymi do Ministra Sprawiedliwości, a jednocześnie do wiadomości Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, uprzejmie informuję, że organ ds. ochrony danych osobowych podziela stanowisko i argumentację przedstawioną w przedmiotowych pismach, zarówno co do konieczności dokonania zmian w regulacjach prawnych dotyczących określania przedmiotu sprawy w treści wokandy z wykorzystaniem danych osobowych dzieci w sprawach rodzinnych, jak i potrzeby zmiany praktyki sądów w tym zakresie, do czasu przeprowadzenia odpowiednich zmian legislacyjnych.

Niewątpliwie obecna regulacja § 23 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej – Dz. Urz. MS nr 5, poz. 22 ze zm), która przewiduje sporządzanie wokand w każdej sprawie niezależnie od utajnienia jej przebiegu, w tym umieszczanie na niej danych osobowych świadków – osób poszkodowanych przestępstwem prowadzi do istotnej i nieproporcjonalnej ingerencji w prawo do prywatności i związane z nim prawo do ochrony danych osobowych. Poważne wątpliwości budzi również ranga aktu,

w którym zostało uregulowane przetwarzanie danych osobowych. Konstytucja RP w art. 47 statuuje prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Zgodnie z art. 51 ust. 1 i 5 Konstytucji RP nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby, a zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji dotyczących osoby powinna określać ustawa. Oparcie każdej formy przetwarzania danych osobowych obywateli na przepisie prawa dotyczy w szczególności podmiotów publicznych, albowiem organy publiczne obowiązane są do działania jedynie na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP oraz art. 6 Kodeksu postępowania administracyjnego). Granice działań podmiotów publicznych wyznaczają wyłącznie normy prawne określające ich kompetencje, zadania i tryb postępowania.

Jednocześnie należy wskazać, iż sprawa przetwarzania danych osobowych w treści wokand jest Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych dobrze znana. Polski organ ochrony danych osobowych od dłuższego czasu pozostaje orędownikiem zmiany aktualnie obowiązującego stanu prawnego tak, ażeby ewentualne prawo do zamieszczania określonego (zależnego od jawności postępowania i ograniczonego w pewnych kategoriach spraw) zakresu danych osobowych nie wynikało z przepisów o charakterze wewnętrznym, a z aktów prawa powszechnie obowiązującego. Dlatego też GODO pozytywnie zaopiniował przesłany przez Ministra Sprawiedliwości przy piśmie o sygn. DSP-IV-4601-5/11 *projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych*, który to przewidywał dodanie po art. 67 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 249 ze zm.) art. 67a. Projektowany przepis wskazywał m.in., iż w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego nie podaje się przedmiotu sprawy, tylko określa się je jako sprawy z zakresu prawa rodzinnego lub opiekuńczego.

Na początku 2014 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwrócił się do Ministerstwa Sprawiedliwości z pytaniem dotyczącym prac legislacyjnych nad przedmiotowym rozwiązaniem. W odpowiedzi pismem z dnia 4 marca 2014 r. GODO uzyskał zapewnienie, że w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace nad przygotowaniem nowego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów powszechnych. Jak poinformowano, celem podjętych prac jest kompleksowe uregulowanie zagadnień dotyczących m.in. wewnętrznej organizacji sądów i dostosowanie ich do wielokrotnie nowelizowanej ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2013 r., poz. 427, z późn. zm.).

Obecnie, między innymi ze względu na przekazanie do wiadomości Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych informacji o wystąpieniach Rzecznika Praw Dziecka do Ministra Sprawiedliwości, zdecydowałem się na skierowanie do resortu sprawiedliwości kolejnego pisma w przedmiotowej sprawie. Zaaapelowalem o niezwłoczne zapewnienie zmiany istniejącego stanu prawnego w przedmiotowym zakresie.

Na zakończenie dziękując Panu Rzecznikowi za przedstawienie Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych swojego stanowiska w tej sprawie, uprzejmie proszę o przekazanie GIODO informacji, jakie uzyska Pan od Ministra Sprawiedliwości w odpowiedzi na swoje wystąpienia.

2 p. a → @er.lem

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
z up. Z - ca. Generalnego Inspektora

Andrzej Lewiński